

Årsmelding 2015

STORE NORSKE LEKSIKON

Organisasjonen

Formålet med Foreningen Store norske leksikon er å publisere fagkunnskap fra Norge på internett, blant annet gjennom et nært samarbeid med universiteter, høyskoler og andre kunnskapsprodusenter. Foreningen driver en digital kunnskapsbase for publisering av leksikalsk innhold som er signert og redigert av Norges fremste fagfolk. Det stilles høye krav til artiklene: de skal være faglig etterrettelige, være åpne for kildekritikk og være pedagogisk tilrettelagt.

FORENINGEN STORE NORSKE LEKSIKON

Store norske leksikon ble etablert i 1978, bygd på verk med røtter helt tilbake til 1906. En nettversjon kom i 2000, først som betalingstjeneste, så som en åpen, reklamefinansiert tjeneste. I 2010 overdro Kunnskapsforlaget leksikonet til Fritt Ord og Sparebankstiftelsen DNB, som avkommersialiserte leksikonet. I 2013 etablerte de det ideelle foretaket Store norske leksikon AS, som i 2014 skiftet organisasjonsform og navn til Foreningen Store norske leksikon. Foreningen er basert på at den eier og publiserer leksikonet Store norske leksikon som en gratis og fri kunnskapskilde for offentligheten.

Foreningen Store norske leksikon ble stiftet i oktober 2014 av fire ideelle organisasjoner. I løpet av november og desember 2014 valgte alle universitetene å melde seg inn, og de utgjør nå to tredjedeler av medlemsmassen i foreningen. 2015 var første hele driftsår med universitetene som medlemmer av foreningen. Dette sikrer en stabil struktur med tilknytning til universitetssektoren, slik det politiske miljø har ønsket som svar på utfordringen om å «redde nasjonalleksikonet».

I 2015 hadde Foreningen følgende medlemmer:

- ▶ Det Norske Videnskaps-Akademi (DNVA)
- ▶ Nord universitet (= UiN + HiNT + HiNe)
- ▶ Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, NMBU
- ▶ Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU
- ▶ Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, NFF
- ▶ Sparebankstiftelsen DNB
- ▶ Stiftelsen Fritt Ord
- ▶ Universitetet i Agder, UiA
- ▶ Universitetet i Bergen, UiB
- ▶ Universitetet i Oslo, UiO
- ▶ Universitetet i Stavanger, UiS
- ▶ Universitetet i Tromsø, UiT

I vedtektene for foreningen er det åpnet for flere medlemmer. I løpet av 2015 ble det innledet samtaler om medlemskap med andre norske akademiske institusjoner, blant annet Høgskolen i Oslo og Akershus (medlem fra januar 2016).

Foreningsformen er velegnet for Store norske leksikon. En forening er en selveiende sammenslutning som skal fremme et felles formål. Foreningen skal bidra til at medlemmenes kompetanse innen bredden av norsk kunnskapsunivers blir synlig i norsk offentlighet på internett. Samtidig er ikke deltakelsen ment å være bare til gunst for institusjonen selv, men også for en bredere demokratisk offentlighet. Formålet med Store norske leksikon er å være premissleverandør for digital dannelse og kunnskapsspredning i norsk nettoffentlighet.

UiO
Universitetet i Oslo

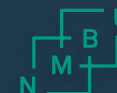
NORD
universitet

UNIVERSITETET I AGDER

SPAREBANKSTIFTELSEN DNB

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

FRITT ORD

Norsk faglitterær
forfatter- og
oversetterforening

FINANSIERING

Store norske finansieres gjennom to hovedkilder: Medlemskontingent og en støtteordning for nettleksikon etablert i 2014 under Kulturdepartementet. En av forutsetningene for den statlige støtteordningen er at den skal brukes til leksikon der innholdet er signert, slik at kildekritikk er mulig.

Samlede inntekter var i 2015 på 13,8 millioner kroner. 63 prosent av inntektene var medlemskontingenter, 36 prosent statstilskudd, 1 prosent andre inntekter. Samlede utgifter var 13,3 millioner kroner. 45 prosent av kostnadene var knyttet til innholdsproduksjonen (honorar til fagansvarlige og forfattere, redigeringsverktøy m.m.), 39 prosent lønn m.m. til redaksjonen, 16 prosent andre kostnader (lokaler, administrasjon, revisjon m.m.).

REDAKSJONEN

Redaksjonen har et godt og engasjert arbeidsmiljø. Redaksjonen arbeider etter en rekke kjerneverdier: Som produkt skal Store norske være vitenskapelig fundert og redaksjonelt uavhengig. Redaksjonen skal jobbe løsningsorientert og være deltakende. Leserene skal møte et tilgjengelig og gjennomiktig leksikon, og som digital aktør skal vi være nyskapende.

I 2015 har redaksjonen bestått av 7,5 årsverk fordelt på ni personer. Dette er en liten øking fra 7,2 årsverk i 2014. I august 2015 flyttet redaksjonen fra Stallen hos Det Norske Videnskaps-Akademi til egne lokaler på Myrens verksted på Torshov.

De ansatte i leksikonet i 2015 var:

- ▶ Anne Marit Godal, sjefredaktør
- ▶ Aksel Braanen Sterri (sluttet i april 2015).
- ▶ Andreas Tjernshaugen, redaktør (ansatt i juni)
- ▶ Erik Bolstad, kommunikasjonssjef og redaktør (ansatt i august 2015)
- ▶ Erik Dyrhaug, redaktør
- ▶ Georg Kjøll, utviklingsleder og redaktør
- ▶ Gunn Hild Lem, redaktør
- ▶ Guro Djupvik, organisasjonsrådgiver og redaktør (ansatt i mai 2015)
- ▶ Kjell-Olav Hovde, redaktør
- ▶ Marte Ericsson Ryste, redaksjonssjef

STYRET

Foreningen Store norske leksikon har et styre som består av kloke hoder fra kultur, forskning og IT-bransjen:

- ▶ Trond Andreassen (leder), NFF
- ▶ Torgeir Waterhouse, IKT-Norge
- ▶ Knut Olav Åmås, Fritt Ord
- ▶ Inger-Lise Larsen, Sparebankstiftelsen DNB
- ▶ Nils Christian Stenseth, Det Norske Videnskaps-Akademi

Sjefredaktør Anne Marit Godal møter i styret. De ansattes observatør i styret er Kjell-Olav Hovde.

Marte Ericsson Ryste
REDAKSJONSSJEF

Erik Dyrhaug
REDAKTØR

Andreas Tjernshaugen
REDAKTØR

Anne Marit Godal
SJEFREDAKTØR

Torgeir Waterhouse
STYREMEDLEM
IKT-NORGE

Kjell Olav Åmås
STYREMEDLEM
FRITT ORD

Trond Andreassen
STYRELEDER
NFF

Gunn Hild Lem
REDAKTØR

Erik Bolstad
KOMMUNIKASJONSSJEF
REDAKTØR

Georg Kjøll
UTVIKLINGSLEDER
REDAKTØR

Kjell-Olav Hovde
REDAKTØR

Guro Djupvik
ORG. RÅDGIVER
REDAKTØR

Nils Christian Stenseth
STYREMEDLEM
DNVA

Inger-Lise Larsen
STYREMEDLEM
SPAREBANKSTIFTELSEN
DNB

Leserne

Lesertallene for leksikonet har steget kraftig over flere år og lå ved utløpet av 2015 opp mot 2 millioner unike brukere i måneden (snittet per måned i 2015 var 1,8 mill.). Lesere er en forutsetning for å oppnå leksikonets mål om å gi folk tilgang til kunnskap. Derfor har det gjennom flere år vært en hovedprioritet å øke antall lesere. Dette forutsetter først og fremst at folk finner innholdet vårt når de søker etter kunnskap på nett. Antall brukere som finner Store norskes innhold er nå stabilt høyt på månedsnivå, men frekvensen (hvor

ofte de besøker oss) per måned bør bli høyere enn i dag. I 2015 besøkte hver unike bruker snl.no i snitt 1,8 ganger i måneden (opp fra 1,5 i 2014).

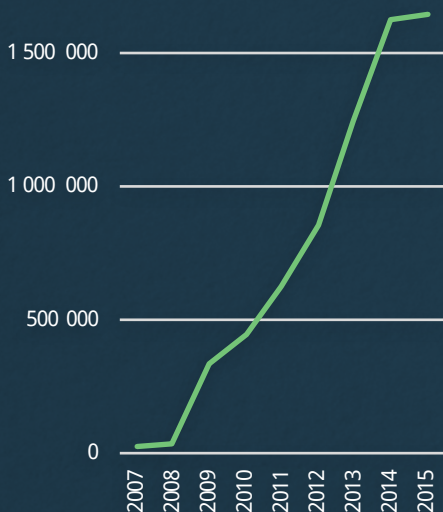
Lesertallene har steget svært kraftig de siste fem årene, og Store norske nærmer seg nå topp 10-lista over de mest besøkte norske nettstedene på ukensnivå. Store norske er det nest største ikke-kommersielle nettstedet publisert i Norge.

Den overveldende andelen av brukerne, 92 prosent, kommer til snl.no fra Google. Henvisninger fra tradisjonelle medier og sosiale medier er

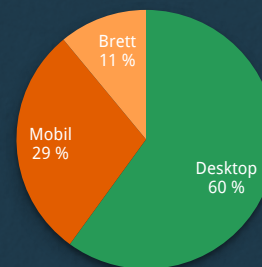
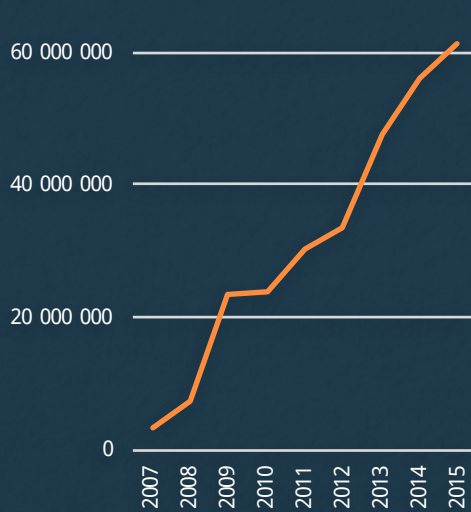
også viktig, samlet kom det rundt 750 000 brukere til snl.no fra disse kanalene i 2015.

Lesingen av leksikonet er i ferd med å flytte seg fra desktop (datamaskiner) til mobil, og andelen mobilbrukere steg til 40 prosent i 2015 (opp fra 34 prosent i 2014). Nettsidene til Store norske er laget i responsiv HTML, og tilpasser seg automatisk skjermstørrelsen artikkelene leses på for å gi en så god leseropplevelse som mulig.

Gjennomsnittlig antall **unike brukere** per måned per år 2007–2015

Antall **leste artikler** per år 2007–2015

40 prosent av lesingen i 2015 skjedde via mobil eller brett.

Nettsidene tilpasser seg de ulike skjermstørrelsene automatisk for å gi en god leseropplevelse. Øktvarigheten (gjennomsnittlig lesetid) på mobil er imponerende høy: 1:50. På desktop (PC/Mac) ligger lesetida på 3 minutter.

Lesertallene har steget svært kraftig de siste fem årene, og Store norske nærmer seg nå topp 10-lista over de mest besøkte norske nettstedene på ukensnivå. Mot slutten av 2015 lå lesertallene opp mot 2 millioner unike brukere i måneden, og det er vi svært fornøyde med. Store norske er nå det nest største ikke-kommersielle nettstedet publisert i Norge (etter NRK). Grafene viser at antall lesere per måned er i ferd med å flate ut, men at antall leste artikler fortsetter å øke kraftig.

HVA LESES?

På en typisk dag i 2015 ble det lest 200 000 artikler. Lesertallene var høyest på høsten (rekorden var 290 000 leste artikler 17. november), lavest på sommeren.

Store norske tilbyr kunnskap på svært mange områder. Folk søker breddekunnskap, og de fleste av artiklene blir lest i løpet av et år. Det er likevel en del tusen artikler som er mye mer lest enn andre. De mest leste artiklene var islam (lest 91 000 ganger), jødedom (87 000), buddhisme (85 000), andre verdenskrig (82 000) og den kalde krigen (76 000). Disse leses gjerne på dagtid.

Topplistene gjør det tydelig at elever og

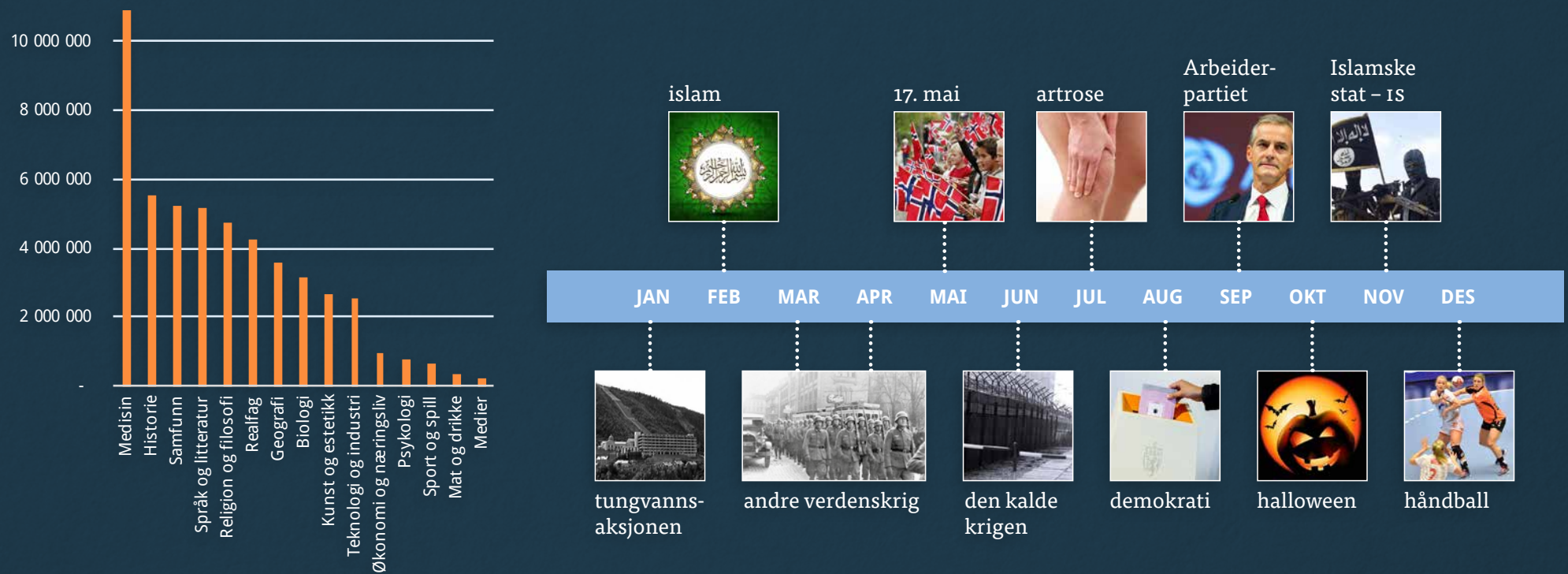
studenter er en vesentlig lesergruppe. I oversikten over de mest leste artiklene per måned kan man f.eks. se at de fleste skolene har andre verdenskrig på pensum i april/mai. I de sene sommermånedene kommer studentene tilbake på universitetene, og fellesstoff som filosofi og vitenskaplig metode stiger i bruk.

På kveldstid ser vi at artikler fra Store medisinske leksikon leses mye, som artrose (71 000). I sum ser vi også at artikler på mange andre fagfelt leses mye, kjemiartiklene ble f.eks. samlet lest 1,6 millioner ganger i 2015.

De virkelige kioskelverne i leksikonet besto i 2015 av de 145 mest leste artiklene. Disse 145

artiklene sto samlet for 10 prosent av sidevisningene. Vi ser likevel at longtailen i leksikonet er svært lang: Rundt halvparten av artiklene i leksikonet leses svært lite, og her ligger det et betydelig potensiale for økt bruk.

Høsten 2015 gjorde Wikipedia det mulig å se reelle lesertall for artiklene deres. Stikkprøver viser så langt at for artikler som er relevante for formidling fra universitetene har Store norske like mange lesere som norsk Wikipedia: Geografi og populærkultur er mindre lest, mens for artikler innen jus, litteratur, historie o.l. har Store norske like mange lesere. Medisinartikler er langt mer lest i Store norske enn på Wikipedia.

Mest leste kategorier i Store norske i 2015. Artiklene i Store medisinske leksikon ble lest nesten 11 millioner ganger.

Mest leste artikler i Store norske leksikon per måned i 2015. De mest leste artiklene i hele 2015 totalt var islam (lest 91 000 ganger), jødedom (87 000), buddhisme (85 000), andre verdenskrig (82 000) og den kalde krigen (76 000).

Samfunnsoppdraget

I overgangen fra kjøpt tjeneste til gratis samfunns-tjeneste har det vært sentralt å meisle ut hva som er formålet med Store norske leksikon: Hva er samfunnsoppdraget vårt og hvilken rolle spiller leksikonet for den norske offentligheten? Hvilke prinsipper styrer leksikonet?

DEN NORSKE KUNNSKAPSARVEN

Store norske leksikon er Norges nasjonalleksikon og er et allmennleksikon som dekker det innholdet det finnes kunnskap om i Norge. Vi skal formidle og forvalte kunnskapsarven ved å dekke områder det forskes på i Norge og som er sentrale for norske forhold. Artikkelen bygger på det første leksikonet som kom ut i den nye nasjonen Norge fra 1906, og innholdet har blitt kontinuerlig utviklet i 110 år.

Et leksikon skal ikke bare samle og viderefremde faktaopplysninger. Leksikon skal definere begreper og formidle analytiske framstillinger av hendelser, emner og personer. Den offentlige debatten har behov for at landets mest kunnskapsrike mennesker skriver analytiske og definerende leksikonartikler. Slike artikler kan være sentrale kildetekster, både for generell kunnskapsutvikling og i samfunnsutvikling og debatt. Et eksempel så vi under rettssaken etter 22. juli, der vår artikkel var referanse for tolkningen av om gjerningspersonen var tilregnelig eller ei.

Tradisjonelt er et nasjonalleksikon skrevet for et lands innbyggerne på deres eget språk av nasjonens egne fagfolk. De fleste europeiske land har hatt egne nasjonalleksikon som har fått rollen enten ved at verket er initiert eller finansiert av myndighetene, eller ved at ett leksikon de facto har fått et allment omdømme som definerende autoritet. De fleste av disse nasjonalleksikonene har hatt problemer i overgangen fra papir til digital distribusjon, med sviktende inntekter og posisjon i samfunnet. Store norske er blant unntakene som har klart overgangen

godt. Modellen med universitetene som basis sørger for solid eierskap og at den tradisjonelle faglige autoriteten beholdes. Så vidt vi vet er vi det nasjonalleksikonet som i dag har høyest bruk blant egen befolkning. Til sammen gir dette Store norske en ledende posisjon blant de europeiske nasjonalleksikonene.

EN INFRASTRUKTUR FOR KUNNSKAPSFORMIDLING

Leksikon formidler basiskunnskapen innbyggere trenger for å kunne delta i en opplyst offentlig samtale.

«Leksikon formidler basiskunnskapen innbyggere trenger for å kunne delta i en opplyst offentlig samtale.»

Gyldig kunnskap er en forutsetning for å argumentere, forstå og delta i et demokratisk samfunn. Store norsk ser det som sitt ansvar å bygge en infrastruktur for kunnskapsdeling i det norske nettsamfunnet. Nettet er blitt den offentligheten vi lærer, leser og debatterer i og Google styrer i stor grad hvilken kunnskap folk finner. Men internett skriver seg ikke «selv»:

Innholdet folk finner er avhengig av hvilke aktører som deltar for å skape innhold.

Store norske gir ut leksikalske tekster som er faglig troverdige kilder til basiskunnskap. På samme måte som det norske internettet trenger troverdige kilder til nyheter, trengs kilder for basisen og bredden i vitenskapen. Folk må kunne finne faglig gyldige framstillinger av et bredt sett med emner, fra matematikk og makt til klima og vaksine. Mangel på gode digitale kilder fører til at nettet blir et ekkokammer der det er vanskelig å spore opphavet til «fakta».

Fagfolk som skal nå fram til folket på norsk er avhengige av arenaer for formidling. De er avhengige av at disse arenaene blir funnet, brukt og lest. Store norske tilbyr en slik arena: Hos oss blir fagfolkens tekster funnet, lest, sitert og brukt.

«Fagfolk som skal nå fram til folket er avhengige av arenaer for formidling. Store norske tilbyr en slik arena.»

VITENSKAPENS SVAR OG DEFINISJONER

Store norske skal gi kunnskapen en stemme i samfunnet. Faglig kvalitet er selve eksistensgrunnlaget for Store norske. Formålet vårt er «å publisere signert innhold redigert av fagfolk. Artikkelen skal være kvalitetssikret med hensyn til faglig etterrettelighet og kildekritikk». Innhold skal være faglig gyldig i det vi publiserer det. Derfor blir innhold på snl.no godkjent av fagfolk i emnet før det blir publisert. Det at eksperter skriver og alltid godkjenner tekstene, innebærer at Store norske kan fungere som en kilde i seg selv. Leksikonet kan vises til som troverdig referanse for påstander i andre tekster – i skolen, i media og på nettet generelt.

Det er i dag rundt 185 000 artikler i verkene vi gir ut. Ikke bare innholdet i hver artikkel, men også selve utvalget av artikler, skal ha faglig kvalitet. Innenfor hvert fagfelt skal vi omtale sentrale begreper, hendelser, fenomener, steder, organisasjoner og personer. Store norske skal være en guide til hva som over tid er viktig i ulike emner. Ved å se under Russlands litteratur skal leserne få et overblikk over hva som er de mest sentrale forfatterskapene. Derfor har vi ikke et uavgrenset mål om flere artikler. Vi har kriterier som setter rammer for hva som er leksikonrelevant i ulike fagfelt.

Store norske skal alltid formidle hva forskning så langt tyder på. Vi har ikke som mål å være nøytrale i debatter eller gjengi hva folk flest er enige om. Derimot skal vi gjengi hva forskere flest er enige om – eventuelt hva de er uenige om der det er relevant for basisomtalen vi gir. Vårt innhold bygger på forskningsmetode. Om forskningsbasert kunnskap virker kontroversielt eller ikke, er avhengig av samfunnsforholdene ellers. Vi er vitenskapens stemme i offentligheten – enten det gjelder ukontroversielle emner som Ibsen, eller klimaendringer og Jerusalems historie.

Nettopp i samfunnsdebatter er det viktig at forskere

når ut med en god kunnskapsbasis. Det kan være avgjørende hva folk finner på toppen av Google. Et søk etter «kulturmarxisme» gir treff på flere nazistiske nettsteder som definerer begrepet. Men Store norskes artikkel ligger helt først i søkeresultatet.

NORSK FAGSPRÅK FOR EN NORSK VIRKELIGHET

Det er et demokratisk problem dersom eksperter bare skriver på engelsk. Med et nasjonalleksikon sørger man for at basisen i det norske kunnskapsuniverset blir formulert på norsk. Sagt med stortingsmeldinga «Mål og Mening»: *«ordbøker og leksikalske oppslagsverk utgjør en viktig del av den totale skriftkulturelle infrastrukturen i eit språksamfunn ... Eit livskraftig nasjonalleksikon, som i dag må finnast i digital grunnform, er ein nødvendig del av ein språkleg infrastruktur for framtida.»*

Om norsk fagspråk skal være levende må det finnes arenaer der fagfolk formidler på norsk. Stadig færre fag blir formidlet i norske bøker og artikler, og undervisning på universitetene domineres i økende grad av engelsk. Utvikling av norske fagtermer kan stoppe opp og det oppstår et gap mellom fagspråk og språket folk flest kan.

I Store norske må eksperter skrive på norsk om viktige begreper i alle fag, og leksikonet blir slik en garantist for å videreutvikle det norske fagspråket og de norske fagtermene. I 2011 ble Språkrådet bedt om å finne strategier for å sikre norsk som fagspråk, og de pekte da på Store norske som den mest egnede kanalen for formidling av norske fagtermer.

For Store norske er språkarbeidet viktig. Vi er avhengige av at folk finner oss gjennom søkeordene de bruker, og at de forstår innholdet i artiklene. At engelske fagtermer oversettes til norsk er et viktig virkemiddel for økt forståelse. Et generelt lett lesbart språk er et annet. Basen vi overtok etter Kunnskapsforlaget er på et ofte tunglest riksmål. Med oppdateringene siden 2011 blir tekstene stadig lettere å lese. Vi har også et uttalt mål om at leserne skal finne innhold på nynorsk og vedtektenene slår fast at vi kan publisere innhold på alle offisielle norske språk.

ÅPENT OG TRANSPARENT

Digital publisering gjør det mulig å knesette et prinsipp om at en produksjon skal være åpen, gjennomiktig og lett å kritisere. Dette gir potensielt stor samfunnsverdi, ikke minst for kunnskapsformidling. Som teknologi har internett endret hva folk aksepterer som autoritativt. Den anonyme definisjonsmakten eksperter generelt – og papirleksikonet spesielt – hadde, er ikke like selvfølgelig. På nett gir det lavere troverdighet å være navnløs og lukket. Tillit oppnås best når leserne kan være i dialog og enkelt mulig kan utøve kildekritikk.

Store norske praktiserer prinsippet om radikal åpenhet: For det første kan hvem som helst foreslå endringer i tekstene. Man kan begrunne endringsforslag og diskutere i kommentarfeltet under artikkelen. En avgjørende forskjell fra Wikipedia, er at forslagene blir tatt stilling til av en fagansvarlig før publisering.

Hos Store norske betyr åpenhet også at folk skal kunne se hvem som står bak teksten. Som Kulturkomiteen på Stortinget formulerte det i sin merknad til støtteordninga for nettleksikon: *«Komiteen vil påpeke at åpenhet om hvem som skriver er vesentlig for å kunne utøve direkte kildekritikk, og derved kvalitetssikre og forbedre levende leksikalske oppslagsverk»*. Store norske krever at alle skal skrive under fullt navn, pseudonymer og anonyme bidrag tillates ikke. Vi bruker mulighetene den digitale produksjonen gir oss til å vise fram både forfattere og historikk: Artikler skal være signert og hver eneste revisjon av en artikkel skal være tilgjengelig for leserne.

I Store norske går fagfolk ved sitt navn god for kvaliteten på to måter: fagansvar og forfattersignatur. Fagansvar kan sammenlignes med faglig redaksjonelt ansvar. En fagansvarlig er en håndplukket ekspert som forvalter en liten bit av leksikonet.

Innholdsendringer blir publisert av eller godkjent av den fagansvarlige. Hovedtyngden av dem er tilknyttet universitetene eller en annen akademisk institusjon. På de fagansvarliges profilsider kan leserne se hvilken bakgrunn de har.

«Åpenhet om hvem som skriver er vesentlig for å kunne utøve direkte kildekritikk.»

For å gi leserne enda bedre mulighet for direkte kildekritikk har leksikonet i tillegg to sentrale virkemiddel: kommentarfelt og signert endringshistorikk. I kommentarfeltet under hver artikkel kan leserne stille spørsmål til fagansvarlige eller kritisere teksten. I endringshistorikken ser man alle versjoner av en artikkel. Man kan se

hvem har foreslått endringer, og like viktig: Hvem som har godkjent dem. Slik er det gjennomiktig hvem som skriver leksikonet, og slik er det mulig å drive direkte og detaljert kildekritikk. Denne digitale historikken vil over tid – for hver artikkel – fortelle hvordan det vitenskapelige synet på begreper,

hendelser, sted og folk har utviklet seg over tid, og hvem som har formulert dette synet. Det vil danne fortellingen om hvem som har definert den norske kunnskapsarven.

SNL SOM KILDE

Store norske fungerer i samfunnet som en sentral kilde. Daglig henviser media, skoleelever, studenter og andre til oss. I debatter brukes leksikonet som fasit, som når definisjonen av «assimilering» blir brukt for å presisere forståelsen av dagsaktuell politisk retorikk.

Et grovt søk på søkeordene «Store norske leksikon» og «snl.no» i Atekst/Retriever viser at SNL er nevnt 4 255 ganger i 2015, med en overvekt av treff på nett (samme nivå som i 2014). Inkluderer vi henvisninger til Norsk kunstnerleksikon, Norsk biografisk leksikon og Store medisinske leksikon, øker antall treff til 4 719. I tillegg til dette ser det ut til at snl.no har blitt brukt som kilde for rundt 2000 andre nettsider i 2015, bl.a. blogger.

Ved behov gjør redaksjonen en innsats for å spre kunnskap inn i dagsaktuelle saker. Det skjer dels ved hjelp av sosiale medier (Facebook og Twitter), der vi i 2015 delte rundt 300 saker: I løpet av 2015 etablerte vi en nyhetstjeneste for journalister, der redaksjonen sender ut relevante artikler som kan brukes som bakgrunn for nyhetsstoff. I overkant av 1000 journalister mottar disse tipsene fra oss. Blant sakene som er delt og som har blitt mye sitert er Mannen (mens vi venter på at fjellet skal falle...), Francis Sejersted og El Niño.

Innholdet

Foreningen gir ut fire ulike leksikalske verk: Store norske leksikon (SNL), Store medisinske leksikon (SML), Norsk biografisk leksikon (NBL) og Norsk kunstnerleksikon (NKL). Sammenlagt for alle verk hadde snl.no 188 790 publiserte artikler ved utløpet av 2015, en økning fra 186 501 året før.

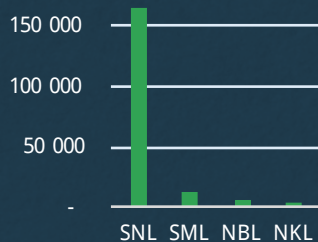
STORE NORSKKE LEKSIKON – SNL er hovedleksikonet til Foreningen SNL. Det er et allmennleksikon som oppdateres og forvaltes av fagfolk hver dag, året rundt. Leksikonet er en videreføring av papirleksikonet *Aschehoug og Gyldendals Store norske leksikon*, og inneholder 165 934 artikler.

STORE MEDISINSKE LEKSIKON – SML er Norges største medisinske oppslagsverk. Leksikonet er basert på en fusjonering av medisin-artiklene fra *Store norske leksikon* og artiklene fra papirutgaven av *Kunnskapsforlagets Store medisinske leksikon*, og drives etter samme modell som SNL. SML inneholdt 13 069 artikler ved utgangen av 2015.

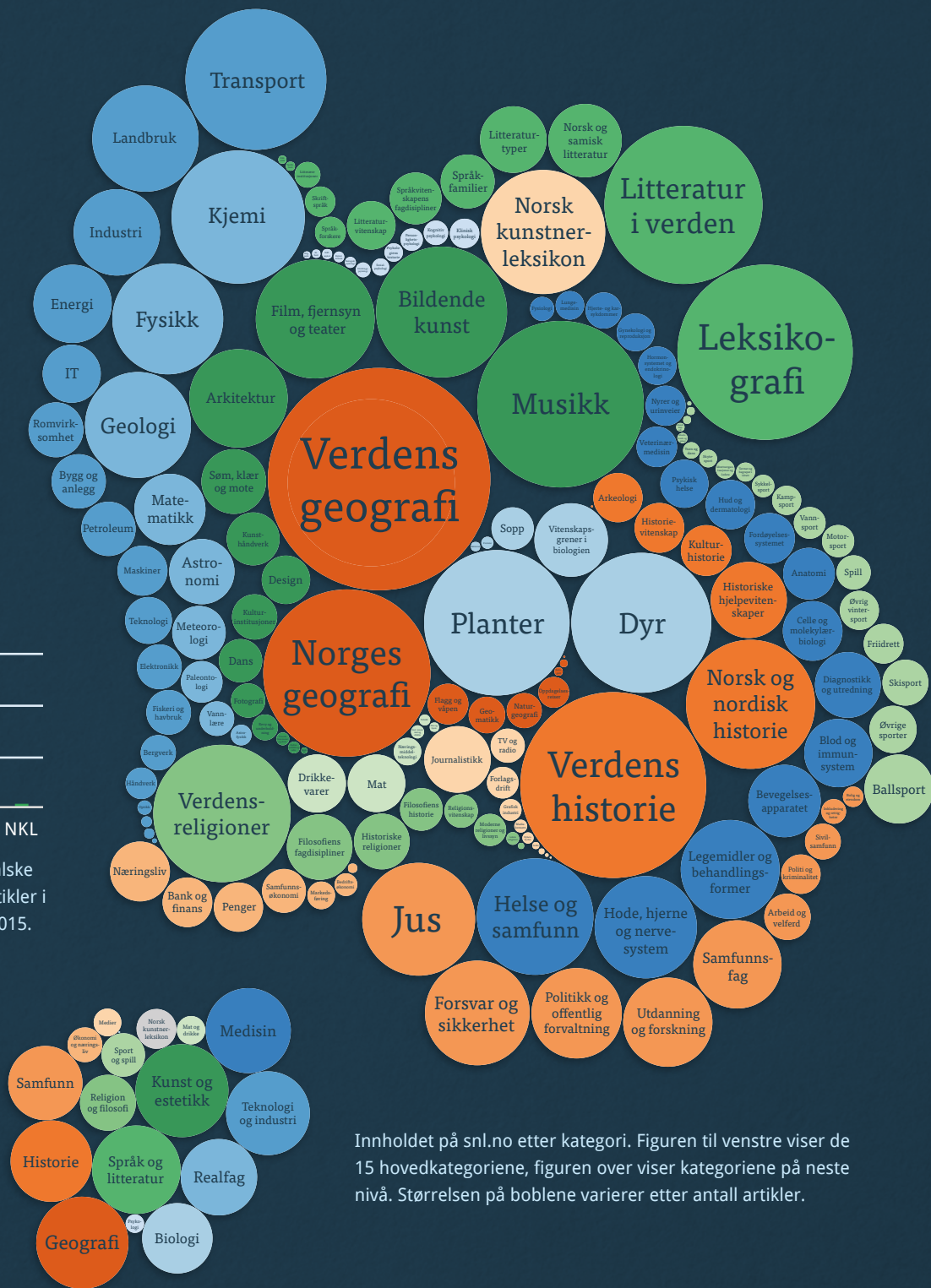
NORSK BIOGRAFISK LEKSIKON – NBL og **NORSK KUNSTNERLEKSIKON – NKL** er historiske verk som ikke blir oppdatert.

NBL er publisert slik det kom ut på papir fra 1999 til 2005, og inneholder 5857 biografiske artikler om personer som har vært sentrale i norsk historie og samfunnsliv.

NKL eies av Nasjonalmuseet og er publisert slik det kom ut på papir fra 1982 til 1986. Dette verket inneholder 3 822 artikler om tidligere og nålevende kunstnere. Publiseringsprosjektet har vært et stort importprosjekt, delt i to omganger fordi Nasjonalmuseet har hatt behov for å ferdigstille innhold underveis. I løpet av 2015 har vi importert alle artiklene fra leksikonets bind 3 og 4 og nye bilder fra Digitalt Museum. Ny forside med rullerende bildeteamper og emnestruktur er ferdigstilt. Etter ønske fra Nasjonalmuseet om at data skal kunne oppdateres og vedlikeholdes på nkl.snl.no, har publiserings-systemet blitt utbedret med en mulighet for redigering av avanserte metadata, og det er laget en modell for at redaksjonen i Store norske kan ha redaksjonell oppfølging av verket. Det er også lagt til rette for en framtidig oppdatering av verket, dersom dette skulle bli aktuelt.

snl.no består av fire leksikalske verk. Grafen viser antall artikler i hvert verk ved utløpet av 2015.

ER INNHOLDET OPPDATERT?

SNL og SML er drevet etter en modell der fagfolk har ansvar for å oppdatere og kvalitetssikre innholdet i leksikonene. Dette skjer praktisk ved at alle artiklene i leksikonene er knyttet til et fagområde som får en fagansvarlig.

SNL er delt i 15 store fagkategorier som tilsammen inneholder 3562 fagområder. Ved utgangen av 2015 hadde 1967 av kategoriene (55 prosent) en fagansvarlig. Kategorier uten fagansvarlig blir overvåket av redaktørene. De største kategoriene har ofte en fagansvarlig. Ser vi på artiklene i leksikonet, så har 67 prosent av disse en fagansvarlig.

I 2015 ble totalt 22 000 artikler på snl.no oppdatert. Dette utgjorde tilsammen 12 prosent av artiklene. Tilsvarende tall for 2014 var 15 prosent (2013: 12 prosent). Det ble publisert 2 360 helt nye artikler i 2015. Målt i tegn ble 17,5 millioner tegn produsert i SNL i 2015, mot 17,8 millioner tegn i 2014.

SNLs redaksjonsmodell innebærer at tegn som ikke endres likevel blir gjennomlest og kvalitetssikret når en artikkel endres. Tegn som kvalitetssikres uten å endres synes ikke i statistikken, så den reelle gjennomgangen av artikkelbasen er høyere enn tallene over tegnendring tilsier.

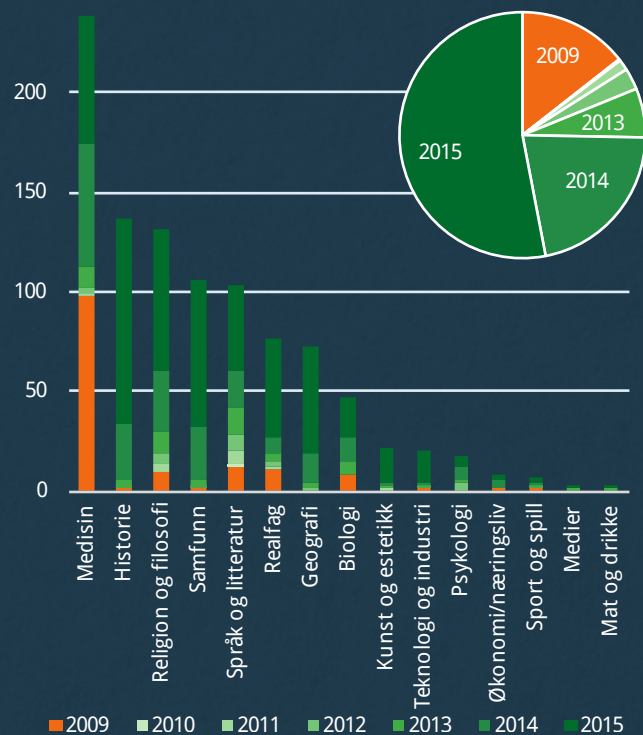
Det er store forskjeller når det gjelder lengde og oppdateringssensitivitet på artiklene. I det redaksjonelle arbeidet blir de mest leste og sentrale artiklene prioritert. Dette er gjerne lengre artikler, slik at andelen oppdaterte tegn er høyere enn andelen oppdaterte artikler.

Sammenligning av lesertall og oppdateringsaktivitet viser at Store norske begynner å bli godt oppdatert på områder som blir mye lest. Dette gjelder blant annet sentrale tema innen historie, religion, samfunnsfag og litteratur.

Oppdateringsaktiviteten hadde en kraftig stigning de første årene etter at leksikonet ble overdratt fra Kunnskapsforslaget, med en tredobling fra 2011 til 2013. Fra 2013 har oppdateringsaktiviteten holdt seg jevn, både når vi ser på

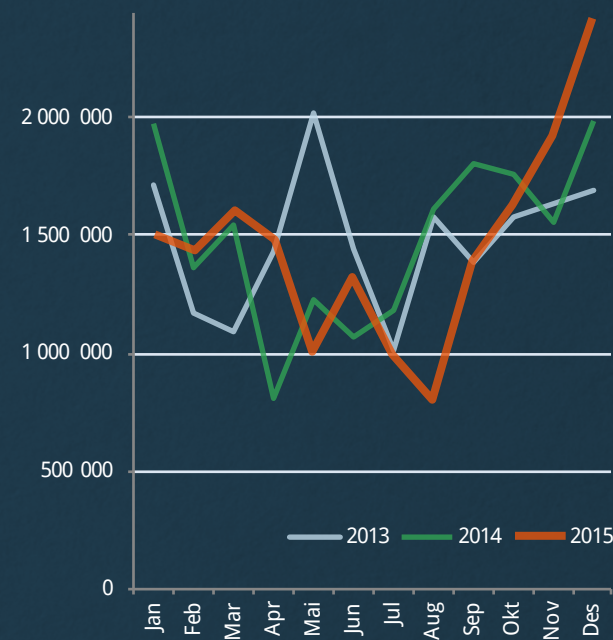
antall endrede tegn totalt, artikkelendringer og nye artikler. En ytterligere økning i produksjonen forutsetter flere redaktører dersom leksikonet skal beholde en høy faglig og pedagogisk kvalitet. SNL hadde 426 fagansvarlige ved årets begynnelse og 536 ved årets slutt, fordelt på 4-5 redaktørårverk.

Å følge opp de enkelte fagansvarlige og sikre kvaliteten på innholdet tar redaktørtid, og mye

De 1000 mest leste artiklene i Store norske i 2015. Søylen er fordelt etter hovedkategori, kakediagrammet etter oppdateringsår. Fargen viser oppdateringstidspunkt. De aller fleste artiklene er oppdaterte, med unntak for medisin. Innenfor andre fagområder er alle mye leste artikler oppdatert. Det er likevel noen artikler på topp 1000-lista som ikke er oppdatert siden 2009, for det meste artikler som uten forvarsel har fått mange lesere fordi nettviser / sosiale medier har lenket til dem. Noen korte definisjonsartikler (f.eks. «pragmatisk») er også på topp 1000-lista, uten at de har stort behov for oppdatering.

redaksjonell tid er derfor styrt av aktiviteten til de enkelte fagansvarlige. I 2015 har vi arbeidet med å få på plass redaksjonelle og tekniske systemer for å få bedre oversikt over produksjonen, og sett på løsninger som kan gjøre oppfølgingen av de fagansvarlige mer effektiv. Dette er arbeid som er avgjørende for å styre innholdsarbeidet, og som vil følges opp i 2016.

Antall endrede tegn i artiklene per måned. Tegnproduksjonen har vært relativt stabil de siste tre årene, men mot slutten av 2015 økte antall endrede tegn kraftig. De fagansvarlige produserer mest når de har tett kontakt med redaktøren sin. I grafen over ser vi også at tegnproduksjonen falt et stykke under normalnivået i august 2015, fordi alle redaktørene da holdt på å rekruttere nye fagansvarlige fra universitetene. Den store veksten mot slutten av året kom fordi det ble rekruttert 142 nye fagansvarlige til leksikonet i løpet av 2015; og mot slutten av året begynte disse å bli aktive.

FRANCIS SEJERSTED (1939-2015) var en viktig mann for Store norske. Gjennom et langt liv var han en de viktigste premissleverandørene for utvikling av den norske offentligheten. Da Francis Sejersted i 2010 grep ansvaret for å sikre Store norske leksikon videre liv i internettets tid, hadde han bak seg en omfattende samfunnstjeneste. Gjennom tiår sto han fram som en av våre mest sentrale historikere og innflytelsesrike akademikere. Han ble betrodd posisjoner som fordrer krevende vurderinger i felter av sterke interesser, som styreleder i Fritt Ord i 11 år, leder av Ytringsfrihetskommisjonen og medlem og leder av Den norske nobelkomité i 17 år.

Med denne ballasten viet han sine siste fem år til Store norske leksikon. Med klarsyn, visjoner, store diplomatiske evner og sterkt engasjement ble han helt sentral i utviklings- og forhandlingsprosessene som reddet nasjonalleksikonet.

Sine siste akademiske tekster publiserte Francis på nett i Store norske. Han ønsket å formidle kunnskap og gledet seg over å nå fram til mange lesere. Hans analyser av nyere norsk historie vil i kraft av hans oversikt og innsikt bli stående lenge.

HVA ER MEST OPPDATERT?

I 2015 ble det endret flest artikler i kategoriene geografi, kunst og estetikk, historie, samfunn, teknologi og industri, realfag og medisin. Disse områdene tilsvarer også i hovedsak områdene med flest artikler i leksikonet.

Leksikonet har en svært omfattende artikkelbase. Det fordrer stadige prioriteringer. I 2015 har en hovedprioritering vært å jobbe på tvers av fagområdene og oppdatere artiklene med flest lesere. Lesertall og aktualitet har vært styrende både på toppnivå (mest leste artikler) og på kategorinivå. Redaksjonen styrer også arbeidet etter innholdskriterier som hvor faglig sentral en artikkel er og i hvilken grad den har vært utdatert.

De mest leste artiklene er dermed generelt det mest oppdaterte innholdet. På enkelte områder, innen blant annet juss, teknologi og industri, har enkelte fagansvarlige jobbet seg gjennom hele kategorier, slik at alle artiklene kan regnes som oppdaterte og kvalitetssikret, men for de fleste områdene er kun deler gjennomgått.

REDAKSJONELLE PRIORITERINGER

En overordnet redaksjonell prioritering i 2015 har vært å rekruttere nye fagansvarlige fra universitetene, og hovedvekten av dette arbeidet ble gjort i løpet av høsten 2015. Dette har vært et omfattende arbeid. Følgelig har redaksjonen nedprioritert andre redaksjonelle satsingsområder som skoletilpassing av artikler og arbeid med særlig aktuelle temaer, i tillegg til at det har blitt mindre tid til oppfølging av fagansvarlige som allerede har vært innført i systemet.

► **Realfag:** Sommeren 2015 ble det ansatt en ny redaktør for realfag som har jobbet systematisk med verving av fagansvarlige, tilpassing av artikkelmaler og oppdatering av artikler. En særegen utfordring for realfag er at mange av tekstene er skrevet for en spesialisert målgruppe, og derfor trenger omfattende bearbeiding for nå ut til flere lesere.

The image shows two screenshots of the Store norske leksikon website. The top screenshot displays search results for 'Norsk historie fra 1970 til 1990', featuring a photograph of a man in a suit standing next to a car. The bottom screenshot shows search results for 'Unionsoppløsningen i 1905', including a photograph of a group of people in a formal setting. Both pages include search bars, navigation menus, and detailed text blocks with sub-headers and images.

- ▶ **Medisin:** Innenfor medisin er det en utfordring at mange artikler overlapper hverandre etter at medisinstoffet i SNL og SML ble slått sammen. Å rydde i dette er omfattende, og det fører til at arbeidet med å oppdatere artiklene er kommet kortere enn ønsket. Redaksjonen har imidlertid tatt tak i dette, og høsten 2015 har vi arbeidet systematisk med plan for nyrekruttering av fagansvarlige på medisin. Ved årsskiftet ble det satt i gang et større oppdateringsarbeid med en egen medisinsk medarbeider i prosjektstilling. Vi har også fått prosjektstøtte til innholdsoppdatering av fagområdet ernæring, som startet høsten 2015.
- ▶ **Kunst og estetikk:** Kunst og estetikk er et omfattende fagområde i leksikonet, som deles av tre redaktører. Det er vervet en rekke nye fagansvarlige høsten 2015, og musikk, design og bildende kunst har vært prioritert ved oppdatering og redigering. Et stort antall artikler innen bildende kunst er ryddet og redigert, og det lagt til bilder på en rekke artikler.
- ▶ **Geografi:** I Norges geografi har det vært gjort en større oppdatering av flere fylker. Det er laget plan for en gjennomgående oppdatering av artikler knyttet til administrative endringer. Oppdateringssensitive artikler på verdens geografi er gjennomgått og redigert. Sentrale artikler om verdens land er redigert og oppdatert med statistikk, lenker m.m.
- ▶ **Språk og litteratur:** På litteratur har det vært prioritert å få på plass sentrale enkeltartikler om forfattere og viktige begreper. Innen språk har det vært gjort et stort ryddearbeid, og nye fagansvarlige er rekruttert til å jobbe med de mest sentrale områdene på språk, blant annet grammatikk og norsk språkhistorie.
- ▶ **Medier:** Medier har ikke vært prioritert, men sentrale artikler om norske medier og journalistikk er oppdatert.

- ▶ **Sport og spill:** Kategorien har ikke vært prioritert, men området har flere aktive fagansvarlige.
- ▶ **Teknologi og industri:** Fagområdet er styrket med en ny redaktør og en satsing på IT, samt rydding og oppdatering av fagområder som tidligere har ligget brakk. Reiseliv er ryddet og omstrukturert som forberedelse for satsing.
- ▶ **Historie:** På fagområdet Norges historie er det gjennomført en større oppdatering der de 200 mest leste artiklene er redigert og oppdatert med lenker og bilder. I verdens historie er artiklene om de enkelte lands historie gjennomgått, aktuelle land er prioritert. Tema i verdens historie er prioritert etter lesertall.
- ▶ **Samfunn:** Politikk og offentlig forvaltning er blitt oppdatert i 2014/2015, og ble prioritert i forbindelse med kommunevalget høsten 2015. Flere kategorier innen juss har gjennomgått omfattende oppdateringer, forsvar og sikkerhet er ryddet og oppdatert.
- ▶ **Biologi:** Biologi har en rekke aktive fagansvarlig, og det har vært jobbet systematisk med botanikk og dyr. Viktige områder som evolusjonsbiologi er jevnt oppdatert, og det er gjort et omfattende ryddearbeid på fagområder i skjæringspunktet mellom medisin og biologi (som mikrobiologi og cellebiologi).
- ▶ **Religion og filosofi:** Religion inneholder noen av leksikonets mest leste artikler. I 2015 har disse vært pusset på og kvalitetssikret. Innen filosofi har vi prioritert artikler som er relevante for ex.phil, samt områder med aktive fagansvarlige.
- ▶ **Økonomi og næringsliv:** Økonomi er kategorisert og prioritert ved oppdatering våren 2015. Næringsliv er analysert, men har ikke vært prioritert redaksjonelt.

- ▶ **Mat og drikke:** Mat og drikke har ikke vært prioritert, men flere nye fagansvarlige er rekruttert høsten 2015 og enkelte områder har hatt jevn oppdatering.
- ▶ **Psykologi:** Psykologi har ikke vært prioritert, men viktige artikler er oppdatert av fagansvarlige.

Vi har arbeidet med aktualitet i løpet av 2015, særlig artikler knyttet til aktuelle hendelser; som gjeldskrise i Hellas, kommunevalget i Norge, flyktningkrise, krigen i Syria, MERS og presidentvalget i USA.

I løpet av 2015 er nye funksjonaliteter lansert i leksikonet, som tidslinje og toppbilde. Denne satsingen på rikt innhold er viktig i innholdsarbeidet og styrker presentasjonen for leserne. Et større arbeid med å legge til rette for storimport av tidligere leksikonbilder er gjennomført i 2015 og vil føre til en større oppdatering våren 2016.

Fagansvarlige og forfattere

I 2015 har Store norske lyktes med en omfattende formidlingsatsing fra norske universiteter. I løpet av året er det rekruttert hele 142 nye fagansvarlige, storparten fra universitetene. Ved utgangen av 2015 hadde antall fagansvarlige økt til 536, opp fra 426 i 2014. Store norske fungerer nå som en formidlingsdugnad med kontakt mellom fagfolk og allmennhet.

52 prosent av de fagansvarlige er tilknyttet universitetene og blant dem finner vi blant annet mange av landets mest aktive unge forskere. En av universitetets kjerneoppgaver er å spre og formidle forskning. De er også pålagt å sikre norsk fagspråk og terminologi. Store norske er en egnet plattform for å definere norske fagbegreper og å formidle kunnskap slik at den blir reelt tilgjengelig for allmennheten.

Universitetene tar et svært viktig samfunnsansvar gjennom medlemskapet i Store norske leksikon. Fra universitetene meldte seg inn i Foreningen Store norske leksikon er det laget en modell for hvordan et samarbeid skal organiseres og finansieres. Den innebærer at Store norske forplikter seg til å rekruttere fagansvarlige som er ansatt ved universitetene. Redaksjonen skal ha god oversikt over fagmiljøene ved universitetene og jobbe med å rekruttere disse til formidling. De ansatte ved universitetene skal få mulighet til (men er ikke pålagt) å formidle i leksikonet. Over tid er målet at andelen formidlere fra hvert universitet er representativt for universitetets

Rekrutteringsrekord!
142 nye fagansvarlige i 2015, storparten fra universitetene.

omfang og faglige styrker.

Forskningsformidling fra universitetene blir ofte oppfattet som arbeid opp mot media for å formidle forskningsgjennombrudd og nye oppdagelser. Gjennom leksikonet man drive en annen type forskningsformidling: Formidling av basis kunnskap. I leksikonet formidler forskerne selv kunnskap direkte til allmennheten,

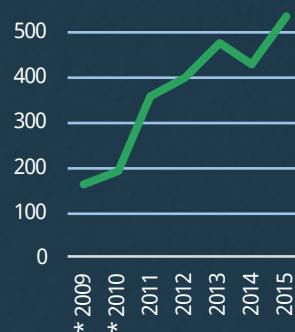
uten at temaene må spisses for å passe en journalistisk vinkling: Hva viser den samlede forskningen; den langvarige kunnskapen som alle forskningsgjennombrudd bygger på? Dette gir folk grunnlag for å forstå både

forskningsnyheter og annen samfunnsutvikling.

De fagansvarlige har ansvaret for det faglige innholdet i sine kategorier. De oppdaterer, skriver og behandler kommentarer og forslag fra andre. Nye fagansvarlige får opplæring og oppfølging av redaktørene i leksikonet, og rollen som fagansvarlig styrker de generelle formidlingskunnskapene.

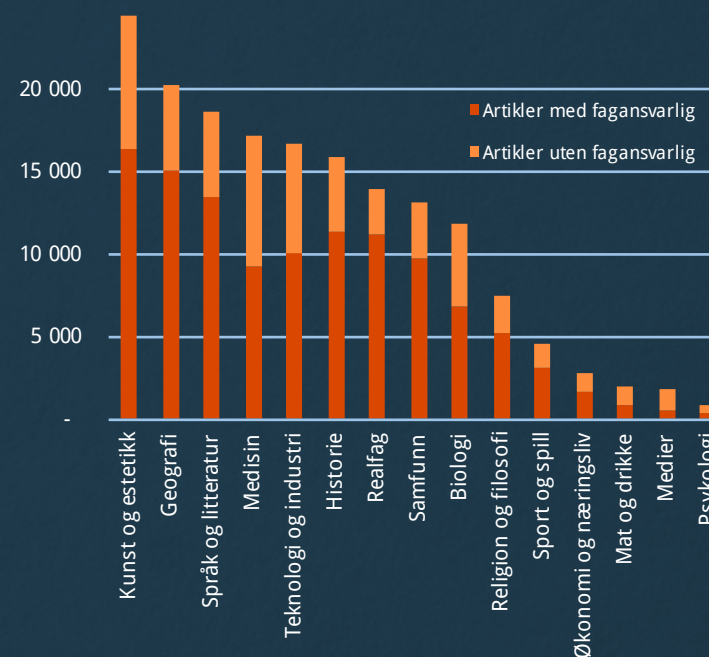
Oppfølging og dialog skjer mest som direkte kontakt med redaksjonen, men gjennom Facebook-gruppa av bidragsyttere, som teller 323 medlemmer, finnes også et forum for dialog mellom dem som bidrar.

Kvinneandelen blant de fagansvarlige har økt til 31 prosent. Snittalderen blant de fagansvarlige er 50 år (menn 52, kvinner 45). En tredel av de fagansvarlige er under 40 år, en fjerdedel er over 60. Den yngste fagansvarlige er 18 år, den eldste er 84.

Antall fagansvarlige i Store norske leksikon per år fra 2009. I 2014 var det en stor opprydding, der inaktive fagansvarlige ble tatt av for å forberede nyrekruttering i 2015. Oppryddings- og rekrutteringsarbeidet vil fortsette i 2016.

* Ny redaksjon og arbeidsform fra 2011, tallene for 2009/2010 er aktivitetsbaserte estimater.

Det gjenstår fremdeles en del rekruttering før det finnes en fagansvarlig for alle artikler i leksikonet, men vi er godt på vei! Grafen viser **antall artikler per kategori, med og uten fagansvarlig**. Medisin vi være det viktigste satsingsområdet i 2016.

For en gjeng!
Det var 536 fagansvarlege i
Store norske ved årsskiftet.
142 var nye i 2015.

Digital utvikling

Store norske publiseres på nett via et egenutviklet redigeringsverktøy, spesialtilpasset leksikonsjangeren og produksjonsmetodene våre. Dette verktøyet er den sentrale delen av arbeidshverdagen for både redaksjonen og de fagansvarlige. De viktigste målene for den digitale utviklingen av Store norske er å:

- ▶ Bedre leseropplevelsen og interaksjonen for leserne
- ▶ Bedre verktøyene for de fagansvarlige
- ▶ Bedre redaksjonens oversikt over aktivitet og lese-mønstre
- ▶ Bedre sikkerhet og rutiner for vedlikehold

REDAKSJONELL OVERSIKT

Den store tilstrømmingen av nye fagansvarlige og medlemmer har gjort at det nå er betydelig flere bidragsytere i systemet enn noen gang tidligere.

Mange av ressursene til teknisk arbeid har gått med til å lage verktøy som gjør det mulig for redaksjonen å ha god oversikt over produksjonen.

I 2015 ble det utviklet et instrumentpanel som viser informasjon om all aktivitet i leksikonet, og som gir separate og umiddelbare oversikter over brukere, bilder som legges inn og økonomiske utbetalinger. Nye verktøy som fanger opp interaksjon mellom fagansvarlige og brukere har også blitt innført, slik at redaksjonen bedre kan veilede og bidra til at kontakten mellom dem som skriver og leser i leksikonet blir så god som mulig.

I 2015 ble det lagt ned et betydelig arbeid i analyse av lese-mønstre. Det viktigste grepet var å hente inn daglige lesertall fra statistikkprogrammet Google Analytics i SNLs database, slik at redaksjonen raskere kan få oversikt over hvilke artikler og fagområder som er mye besøkt. Dette er til stor nytte i prioritering av satsingsområder og redak-

sjonell arbeidstid. I tillegg gjør det organisasjonen i stand til å tilby fagansvarlige detaljerte rapporter om sine områder, og å rapportere aktuelle lesertall til hvert av universitetene.

TJENESTEN TIL LESERNE

Siden lanseringen av de nye nettsidene i 2012 har store deler av utviklingsmidlene gått med til å sikre et teknisk solid fundament for nettsida og å sørge for at infrastrukturen for produksjon av tekst er driftssikker, lett tilgjengelig og intuitiv. Dette målet har vi i stor grad oppnådd, og i 2015 har vi fokusert på å legge til rette for rikere innhold, blant annet bilder, grafer og kart.

I 2015 ble det utviklet en ny type tidslinjer for visning av historisk informasjon. Det er også lagt til rette for at spesielt viktige artikler kan få toppbilder i panoramaformat. Det er lagt grunnlag for temasider, der artikler fra ulike fag kan samles under ett emne; med disse temasidene kan vi formidle innhold på tvers av fag på en bedre og mer pedagogisk måte.

Rikere innhold (f.eks. mange bilder og panoramagrafikk) på sider med høye besøkstall kan føre til lengre lastetid for lesere og til økt belastning på leksikonets servere. Derfor innførte vi i 2015 nye cachesystemer, noe som innebærer at data mellomlagres og overføres til leserne mye raskere enn før. For en artikkel med mange og store bilder kan lastetiden reduseres fra noen sekunder til noen få millisekunder. Det gir en mye bedre brukeropplevelse. Lesere vil ikke oppleve at det tar lang tid og er dyrt å hente innhold fra snl.no via mobilnett, og leksikonet kan håndtere perioder med stor trafikk uten at det er fare for overbelastning og nedetid.

Store norske har som mål å beholde og forsterke vår synlighet på Google. Den nye mellomlagringen kan bety bedre Google-rangering fordi de

belønner mobiltilpassede og raske sider høyt. I tillegg har vi gjort endringer i HTML-strukturen vår for å gjøre den lettere forståelig for søkemotorer, og samtidig forbedret ytelsen på skript og medieelementer.

STRØMLINJEFORMING – EN STRUKTUR Å BYGGE VIDERE PÅ

Arbeidet med nettsidene i 2015 skiller seg betydelig fra arbeidet de første par årene etter lansering i 2012. I tiden fra 2011 og fram mot lansering i 2012 var vi under sterkt tidspress: Selve nettsida (som leserne så) ble prioritert, noe som gikk på bekostning av publiseringssystemets funksjonaliteter.

Ettersom vi nå har sikret stabiliteten og ferdig utviklet kjernefunksjonalitetene på nettsidene (bl.a. for artikkelskrivning, bildeopplastning og brukerbehandling), har de tekniske utviklingsoppgavene fått en annen karakter: Vi jobber nå med nye systemer for temasider, annen logikk for navigasjon og mer avanserte administrasjonsverktøy. Arbeidet med utviklingen av snl.no i 2015 har fordret at vi gradvis opparbeider større teknisk kompetanse internt, og samtidig bruker mer tid på både konseptuelt arbeid og oppfølging og samkjøring av eksterne leverandører og redaksjonen.

Dette innebærer også strømlinjeformede rutiner for utrulling av tekniske funksjonaliteter, og vi har investert i en ekstra server og flere testmiljøer for å sikre kvaliteten på sluttproduktet. Vi har i 2015 jobbet med å samordne de ulike fasene av designarbeidet og skapt et mer enhetlig uttrykk også bak fasaden, og sørget for at systemet er smalere og lettere å håndtere. Det betyr at framtidig oppdatering og endringer i utseende blir billigere og enklere enn det ellers ville vært.

Utfordringer

HØYE BRUKERTALL, MEN FOR LITE KJENT

Store norske leksikon har høye brukertall, kommer høyt i søkeresultatene i Google og leses mye. Det gamle papirleksikonet var svært godt kjent blant alle nordmenn. Den moderne digitale versjonen er best kjent blant unge folk; blant eldre deler av befolkningen er det en god del som ikke er klar over at leksikonet finnes oppdatert på nett.

Dette er en stor utfordring for Store norske, og blir en av de viktigste oppgavene framover. Vi må styrke merkevaren vår både gjennom endringer i visning av informasjon om leksikonets produsenter og organisasjon på nettsidene og søke å nå nye brukergrupper gjennom tiltak utenfor snl.no.

STORE NORSKER ❤️ WIKIPEDIA

En annen omdømmeutfordring er oppfatningen av at det er et skarpt konkurranseforhold mellom Store norske og Wikipedia. Vi mener at de to oppslagsverkene gjør offentligheten bedre på hvert vårt vis: Store norske er på sitt beste i definisjoner og analyser der god faglig forståelse tilfører merverdi. Wikipedia er et fantastisk oppslagsverk på faktainformasjon om f.eks. alle mennesker i offentligheten eller geografiske enheter; men uten den faglige kvalitetssikringen som Store norskes publiseringsmodell gir: I leksikonet er det utvalgte fagansvarlige som redigerer og bestemmer det publiserte innholdet, mens hos Wikipedia kan alle som ønsker det publisere løpende. I Store norske signeres innholdet, mens det på Wikipedia kan publiseres anonymt.

Antall bidragsytere i norsk Wikipedia og Store norske leksikon er relativt likt. Antall aktive bidragsytere i norsk Wikipedia er ifølge siste årsrapport 442 på bokmål og 34 på nynorsk, samlet 476 personer. I Store norske var 360 fagansvarlige aktive mens 524 andre bidro, samlet 884 personer. Store norske utvider tilfanget av skribenter på norsk nett og sørger for at forskere bidrar med varig og fritt tilgjengelig kildemateriale om helheten i norsk fagkunnskap. Det er en stor oppgave framover å bygge opp denne forståelsen og å sørge for at også høyskolesektoren i større grad tar del i formidlingsdugnaden.

OPPFØLGING AV FAGANSVARLIGE

Store norske har gått gjennom en periode med svært kraftig vekst i antall bidragsytere. Dette er mest tydelig om man ser på antall fagansvarlige: I løpet av to år er det rekruttert hele 205 nye fagansvarlige, størsteparten i 2015.

Nye fagansvarlige bør få opplæring og oppfølging av redaksjonen for å gjøre en god jobb, og vi må finne nye tekniske og redaksjonelle løsninger som gjør at en liten redaksjon kan bistå og styre et stadig økende antall fagansvarlige.

I «gamle dager» ble leksikonet i stor grad kontrollert av redaksjonen, som kunne sikre at tekstene framsto som enhetlige. Nå står de fagansvarlige og forfatterne for en mye større del av produksjonen. Dette sikrer at innholdet er faglig kvalitetssikret, men krever at det etableres flere rutiner som sikrer enhetlig tekstkvalitet og pedagogisk tilretteliggning.

Vi ønsker særlig å lage styringsverktøy som gir

mulighet til en mer effektiv samhandling mellom fagansvarlige og redaktører, for bedre å kunne håndtere en økende mengde av bidragsytere. Vi vil bedre forholdene for at fagansvarlige kan drive samskriving på tvers av fagområder.

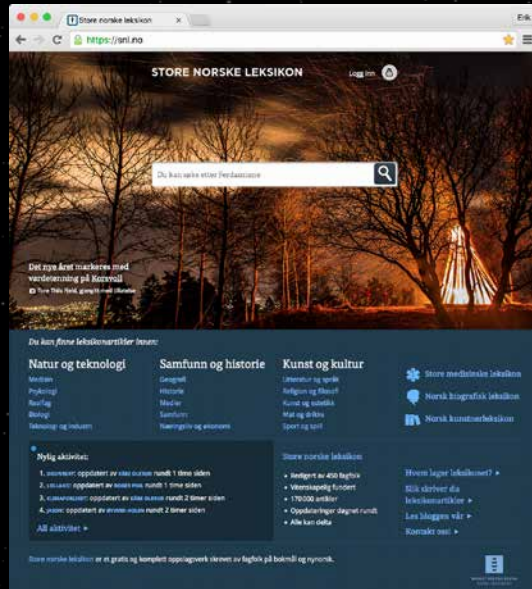
KONTINUERLIG UTVKLING AV NETTSIDA

Redaksjonen i Store norske leksikon har gjennom mange års arbeid med form og innhold utarbeidet en rekke ideer for framtidig forbedring av produktet og nettsiden. Framover bør vi blant annet skape nye måter å lagre og systematisk vise fram metadata på, og sørge for at leserne finner fram til mer informasjon når de leser artiklene.

FOKUSERE PÅ DE VIKTIGSTE MÅLGRUPPENE

Med et produkt som skapes av ivrige fagfolk må vi hegne om tanken på de viktigste brukergruppene.

Elever og studenter er den brukergruppa som trenger leksikonet mest. Redaksjonen har i flere år jobbet med å tilpasse innholdet til elever og studenters faglige behov og leseevne. Denne satsingen må styrkes i årene som kommer og flere artikler må bearbeides slik at de fungerer godt for disse målgruppene.

STORE NORSKE LEKSIKON er Norges største nettsted for forskningsformidling. Fagansvarlige skriver innholdet i Store norske leksikon. En fagansvarlig er en håndplukket fagperson som forvalter en liten del av leksikonet, de fleste jobber på universitetene.

Leksikonet har i underkant av to millioner unike brukere i måneden, og det leses 250 000 artikler hver dag.

Leksikonet gis ut av Foreningen Store norske leksikon. Medlemmene i Foreningen er de norske universitetene og fire ideelle stiftelser/organisasjoner.

Romsonden New Horizons passerte dvergplaneten Pluto og månen Charon i 2015 og tok nye og fantastiske bilder av dvergplaneten. De får æren av å pryde omslaget på årsmeldinga for 2015.

Romfartsstoffet i Store norske leksikon har blitt kraftig oppdatert og utvidet i 2015. Erik Tandberg ved Norsk romsenter og Kaare Aksnes ved Universitetet i Oslo har skrevet artikler om blant annet romsondene New Horizons og LISA Pathfinder, dvergplaneten Pluto samt planetene Mars, Venus og Jorda.

God lesing!

